

Motion till riksdagen

1988/89: So544

av Gullan Lindblad (m)

Smärtdrabbades vård- och behandlingsmöjligheter

Smärta är ett sjukdomssymptom. Om smärttillståndet varar längre än sex månader brukar man tala om kronisk smärta.

Smärta kan ej mätas objektivt. Det är ofta svårt för andra att förstå på vilket sätt det gör ont och hur ont det gör. Dessa svårigheter kan ge upphov till missförstånd i kontakten mellan läkare och vårdpersonal liksom med omgivningen. Att leva med kronisk smärta innebär inte "bara" att ha ont. Med den ständiga värken följer också en del själsliga reaktioner.

Vanliga upplevelser vid kronisk smärta är bristande koncentration, ständig trötthet, känslan av att vara en börda för andra, pendlingar i humöret och längtan efter att "komma bort". Den smärtdrabbades – och hans familjs – hela livssituation påverkas.

Kronisk smärta är inte något som drabbar några enstaka personer. 30–40 procent av befolkningen drabas någon gång under livet av denna plåga.

Kunskap ger förståelse

På senare år har en ökad insikt i och förståelse för smärtproblematiken kunnat noteras. Vissa landsting har t. ex. inrättat särskilda smärtvårdsenheter. Allt fler i vården har insett att mycket svårt sjuka bör ges smärtstillande medel efter behov.

Ändå återstår mycket att göra för att förståelsen för den smärtdrabbade människan skall ökas. Kunskap om kronisk smärta och smärtbehandling måste ingå i såväl grund- som utbildning för all vårdpersonal. Denna kunskap bör naturligt ingå i all sjukdomslära och inte enbart vad gäller vissa sjukdomar eller sjukdomsgrupper. Tidigare grundutbildad personal som inte fått denna utbildning bör erbjudas sådan.

Ökade vårdmöjligheter

Det bör finnas s. k. smärtvårdsenheter i varje landstingsområde.

Det är emellertid ingalunda nödvändigt att smärtvårdsenheterna bedrivs i offentlig regi. Smärtvårdsverksamheten är mycket väl lämpad för den enskilt bedrivna vården. Det finns det goda exempel på. Smärtbehandling med akupunktur är t. ex. en viktig behandlingsform, som mycket väl kan ges inom den enskilt bedrivna vården. Givetvis skall den allmänna sjukförsäkringens regler gälla, så att det inte uppstår merkostnader för patienterna.

Även alternativmedicinsk behandling bör kunna komma i fråga när det gäller smärtbehandling.

Med hänsyn till att den smärtdrabbade människan ofta blir psykiskt påverkad är det viktigt att hon vid behov snabbt kan få kontakt med en psykolog eller psykoterapeut. I en moderat partimotion om hälso- och sjukvården föreslås att privatpraktiserande psykologer och psykoterapeuter bör få arbeta inom den allmänna försäkringens ram.

Det är över huvud taget viktigt att den smärtdrabbade personen har tillgång till vård när sådan behövs. Den som är i behov av vård och inte kan få sådan i rimlig tid skall få vända sig till privat vårdgivare, annat landsting eller få vård utomlands utan merkostnader för egen del. Detta är innebörden av moderata samlingspartiets förslag till vårdgaranti.

För att vårdmöjligheterna ska kunna ökas för de smärtdrabbade är det nödvändigt att avskaffa den etableringskontroll som det s. k. Dagmar-systemet innebär. Privatpraktiserande läkares och s. k. fritidspraktikers insatser behövs i vården.

Hemställan

Med hänvisning till det anförda hemställs

1. att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna att kunskap om smärta och smärtbehandling bör ges i all grundutbildning och fortbildning till vårdpersonal.

2. att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad som i motionen anförts om behovet av smärtvårdsenheter i varje landstingsområde,

[att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna att privatpraktiserande psykologer och psykoterapeuter skall kunna arbeta inom den allmänna försäkringen.¹]

[att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad som i motionen anförts om möjligheter till smärtbehandling hos privatpraktiserande läkare och fritidspraktiker.¹]

Stockholm den 25 januari 1989

Gullan Lindblad (m)